

N:o 10

10. helmikuuta 2010

SUUR-PALON AVIISI

ARTIKKELIT

2. Pääkirjoitus
Matti Rinta-Kohtamäki
3. Jaakko Jaakonpoika Suur-Palon
esivanhempia ja muita
sukuhaaroja
Pirjo Hirvelä
- 4-6. Isonkyrön kunnanvaltuusto 100
vuotta ja Jaakko Jaakonpoika
Suur-Palon jälkeläisten mukana-
olo hallinnossa
Väinö Pollari
7. Elvi Varpula muistelee
Juhani Arkkola
- 8-9. Keisarin armeijassa
- 10-12. Isostakyröstä Santahaminaan
Kari J. Talvitie

Kansikuva: Jussi-Pekka Arkkola

Arvoisat sukuseuran jäsenet

Vuosi on kulunut taas nopeasti ja on jälleen Avii-
sin aika.

Sukuseuran toimintaa on viety eteenpäin tasaiseen
tahtiin. Hallitus on kokoontunut vuoden aikana
useita kertoja ja pyrkinyt toteuttamaan toiminta-
suunnitelmaa, jonka seuran vuosikokous hyväksyi
2.8.2008 Lapuan Karhunmäessä. Toimintasuun-
nitelmassa hyväksyttiin mm. pyrkimys järjestää
yhteisiä, mutta myös alueellisia tapaamisia, retkiä,
kulttuurivierailuja jne.

Hallitus päätti 17.1.2010 tulevana kesänä järjes-
tettävästä tapaamisesta torstaina 22.7.2010 Kaus-
tisen kansanmusiikkijuhlien yhteydessä. Tämän ta-
paamisen järjestelyitä on jo jonkin verran tehty
seuraavasti: Isostakyröstä lähtisi linja-auto noin
kello 9.30 ja ajoreitti olisi Isokyrö-Ylistaro-La-
pua-Kauhava-Kortesjärvi-Evijärvi-Kaustinen.
Myös matkalta voi nousta autoon ja Kaustisella
oltaisiin noin puolenpäivän aikaan. Sukuseuralais-
ten tapaaminen noin 2-2,5 tuntia, tässä yhteydes-
sä kahvitarjoilu ja vapaata keskustelua, mahdolli-
sesti muutakin ohjelmaa. Tilaisuuden jälkeen sitten
osallistutaan juhlien konserttianttiin. Siellähän on
vara valita erilaisista tapahtumista ja konserteista.
Paluumatkalle lähdettäisiin viimeistään noin kello
22. Hallitus päätti myös sukuseuran maksavan linja-

autokuljetuksen, muuten matka olisi omakustan-
teinen. Tämänhetken tiedon mukaan lippu juhla-
alueelle maksaa 30 euroa/ hlö. Ruoka ja kahvit ovat
sitten varmaan paikkakunnan käyvän taksan mu-
kaiset. Linja-autoon mahtuu mukaan 50 henkilöä,
joka täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä. Omil-
la autoilla ollaan varmaan myös lähdössä.

Tässä lehdessä toisaalla on ilmoittautumisohjeet, vii-
meistään 15.6.2010 mennessä, myöskin omilla au-
toilla tulevat riittävän kokoontumistilan ja tarjoilu-
jen järjestämiseksi. Matka peruuntuu, ellei vähin-
tään 20 henkilöä ole lähdössä. Lähtijöihin ollaan vie-
lä erikseen yhteydessä tarkempia ohjeita varten.
Toivottavasti mahdollisimman monilla olisi tilaisuus
lähteä mukaan, että saadaan hyvä tapahtuma aikaan
ja keskustelua esimerkiksi seuran toiminnasta. Sit-
ten vaan ilmoittautumaan Hirvelän Pirjolle tai Ark-
kolan Juhanille, he ovat lupautuneet vastaanottamaan
ilmoittautumiset.

Kesätapahtumaa odotellessa
terveisin,
Matti Rinta-Kohtamäki

Ilmoittautumiset Kaustisen kesätapahtumaan 15.6.2010 mennessä:

juhani.arkkola@netikka.fi, puh. 0400 920 727 tai
pirjo.hirvela@netikka.fi, iltaisin puh.050 359 6752

Vuonna 2005 ilmestynyt Suur-Palon sukua kirja kertoo Jaakko Jaakonpojan (s. 24.3.1726) ja vaimonsa Maria Pertuntyttären (s. 1.6.1725) lapsista ja näiden jälkeläisistä tähän päivään saakka. Jaakolla ja Marialla on tällä hetkellä jälkeläisiä sukuohjelmassa puoliset mukaan lukien 13789. Vieläkin on paljon sukulaisia, joiden tiedot puuttuvat. Yllättävää kuitenkin, että aina silloin tällöin jostakin päin joku ottaa yhteyttä ja kertoo olevansa sen ja sen jälkeläinen. Edelleen siis voi sukutietoja lähettää kaavakkeella niin sähköisessä muodossa kuin tavallisella postilla.

Kiinnostavaa olisi kuitenkin tietää myös Jaakko Jaakonpojan ja Maria Pertuntyttären esivanhemmista. Tässä vaiheessa käsittelen lyhyesti Jaakon isoisän Matti Hannunpojan perhettä. Marian esivanhempiin on mahdollista palata myöhemmin. Samoin on tarkoitus palata myös Jaakko Jaakonpojan sisarusten jälkeläisiin.

Jaakon isoisä Matti Hannunpoika Iso-Palo (s. n. 1670, k. 14.2.1714) avioitui isokyröläisen Kaarina Pertuntytär Hopan kanssa. Kuten Matti Hannunpojan kuolinajasta voi havaita, hän kuoli Napuen taistelun aikaan. Matin ja Kaarinan kaksi vanhinta poikaa Jaakko Matinpoika ja Heikki Matinpoika joutuivat vangiksi Napuen taistelun jälkeen 1714 Venäjälle, mistä kuitenkin onnistuivat palaamaan takaisin. Kyröläisten lasten nimiluettelossa vuodelta 1721 mainitaan Jaakko Matinpoika Palo ja Heikki Matinpoika Palo. Jaakon ja Heikin syntymävuosi vaihtelee eri

lähteissä. Jaakko Matinpoika kuolee 29.5.1759 60 vuoden ikäisenä ja näin ollen Jaakon syntymävuosi olisi 1699. Heikki Matinpoika kuolee Vöyrillä 15.8.1752 56 vuoden ikäisenä jolloin hänen syntymävuotensa olisi 1696 eli hän olisi Jaakkoa vanhempi. Tämä tuntuu oudolta, koska Jaakko kuitenkin jatkoi talon isäntänä. Olettaen, että isäntänä jatkoi vanhin poika. Jaakko Matinpoika avioitui lapualaisen Kaarina Matintytär Kaaran kanssa. Kaarinan veljistä mainittakoon, että Jaakko Jaakonpoika (s. 1691) tuli isännäksi Isonkyrön Rintakolan taloon, Juho Jaakonpoika (s. 1701) vävyisännäksi Isonkyrön Ikolan kylän Ihamäen eli Mullaan taloon. Kaarinan sisar Vendela Jaakontytär avioitui Antti Annalan eli Kaustilan kanssa, joka oli Isonkyrön Palhojaisista.

Heikki Matinpoika avioitui Marketta Tuomaantytär Putulan kanssa ja he muuttavat Isostakyröstä Vöyrille. Heikin ja Marketan avioliitosta syntyvät Isossakyrössä lapset Marketta ja Liisa, jotka kuolevat pieninä. Vöyrillä syntyy Susanna, joka myös kuolee alle kahden vuoden ikäisenä. Marketan kuoltua 20.9.1735, Heikki avioituu Kaarina Markuksentyttären kanssa 26.4.1736. Tästä avioliitosta syntyvät lapset Maria (s. 1737), Heikki (s. 1744) ja Katariina (s. 1747). Miten suku heistä jatkuu, on vielä omalta kohdaltani selvittämättä.

Lähteet:

Isonkyrön seurakunnan kirkonkirjat

Suomenasutuksen yleisluettelo Isonkyrön ja Ylistaron pitäjistä v. 1723 – 1739

K.J. Mielty ja Ilpo Lagersted 1984: Napuen taistelusta 270 vuotta (moniste)

Juuret Kyröössä 1/1999, Matti Lehtiö: Kuka oli Tuomas Putunen, s. 15, Lisää oksia Palon sukupuuhun s. 21

Juuret Kyröössä 1/2000, Matti Lehtiö: Venäläisten vankeudesta kotiin palanneet lapset. s. 21

Eteläpohjalaiset Juuret 4/2005, Markku Pihlajaniemi: Alanurmon Kaara - sukuyhteyksiä yli pitäjien rajojen s. 28.

Isonkyrön kunnanvaltuusto 100 vuotta ja Jaakko Jaakonpoika Suur-Palon ja vaimonsa Maria Pertuntyttären jälkeläisten mukanaolo hallinnossa

Tänä vuonna (2010) tulee kuluneeksi sata vuotta, kun Isonkyrön kunnanvaltuusto alkoi toimia. Ennenkö kuntatasolla tultiin nykyiseen hallintomalliin, oli sitä edeltänyt jo toimivia, vaikkakin pelkistettyjä tapoja hoitaa yhteisiä asioita.

Pitäjätasolla tehtävien hallinnollisten päätösten tekemiseksi annettiin ylimalkaisia ohjeita pappissäädyn erioikeuksista vuosina 1650, 1675 ja 1723. Viimeisessä (1723) sanottiin, että pitäjänkokoukset oli pidettävä Filipin, Jaakon ja Mikkelinpäivien aikaan ja muulloinkin tarvittaessa. Se kuitenkin loi lainsäädännöllisen perustan kunnalliselle itsehallinnolle maaseudulla.

Vuoden 1739 säädökset papinvaalista ja äänioikeudesta selkeyttivät vanhaa käytäntöä. Nyt äänioikeus oli vain talon ja ruukin omistajilla. Äänimäärä oli manttaalin suuruuden mukaan. Yhden äänen antoi aina 1/10 manttaalia.

Pitäjäkokoukset huolehtivat paikallisesta itsehallinnosta, josta kirkko vastasi ja kirkkoherra toimi sen puheenjohtajana. Pitäjänkokous päätti mm. teiden ja siltojen teosta, usein kuvernööriltä tulleiden määräysten perusteella. Tietysti yleinen kirkkokuri ja rangaistukset sekä taksoitukset kuuluivat sen toimivaltaan.

Näillä säädöksillä itsehallintoa hoidettiin vuoteen 1865 saakka, jolloin tuli asetus kunnallishallituksesta maalla. Samalla pitäjänkokoukset lakkasivat, silloin eriytyi seurakunnan oma alue ja maallisen puolen hallintoalue. Päätävänä elimenä alkoi toimia kuntakokous. Sillä oli mahdollisuus luovuttaa päätäntävaltaa kunnanvaltuustolle, joka silloin jo voitiin asettaa. Kuntakokouksen toimenkuva alkoi muotoutua valtuuston tyyliseksi, mutta manttaalikunta toimi samanaikaisesti omalla merkittävällä alueellaan. Kuntakokouksessa äänioikeus oli hyvämaineisella ja veronmaksuvelvollisella, joka ei ollut toisen alainen eikä joutilas (irto-

lainen). Holhooja sai äänestää holhottavansa puolesta, mies sai äänestää vaimonsa puolesta.

Tähän ohelle tuli kunnallislautakunta. Tämä lautakunta koottiin kuntakokouksen päätöksellä. Lautakunnan jäsenet (10 henkilöä) valittiin piireittäin ympäri pitäjää. Lisäksi nimettiin varajäseniä. Lautakunnalle määrättiin ensimmäiseksi esimieheksi Luoman talon omistaja Matthias Sevon ja varaesimieheksi kirkon isäntä Matti Lakari Valtaalasta.

Kunnallislautakunnalla oli töitä yllin kyllin, koska sen vastuulla olivat erityisesti köyhät ja vähäosaiset. Siihen alkutaipaleelle sijoittui vielä pahat nälkävuodet (1867-68). Lautakunta järjesti orpolasten ja ruotivaivaisten hoidon. Laina ja vaivaismakasiinin velkakirjat piti tarkistaa ja osa pyyhkiä pois köyhyyden tähden. Vero- ja ääntö- (ääni-) luettelot piti tarkistaa. Anottiin kruunulta avustuksia viljana tai jauhoina ja myös rahana. Sitten niitä myöritettiin (myönnettiin) tarvitseville. Alkuaikoina olleitten huonojen vuosien aikana piti järjestää hätäaputyömaat. Palkkana oli jauhot, joita kruunulta saatiin mattokaupalla (matto=147 kg) kuhunkin työmaahan osoitettuna. Etupäässä tehtiin teitä ja ojitettiin nevoja. Lautakunnan toimenkuva alkoi vähitellen muotoutua nykyisen malliseksi kunnan hallitukseksi, joksi sen nimikin muuttui v.1948.

Kuntakokous valitsi lautakuntaan jäsenet, samoin tilintarkastajat, lainajyvämakasiinin mittarit (mittamiehet) ja määräsi makasiiniin tulevien jyvien pannon. Kuntakokous valitsi myös mm. selityksen antajat vero- ja riita-asioita varten.

Kuntakokous päätti 13.9. 1909 perustaa kunnanvaltuuston äänin 48 henkilöä puolesta ja 4 henkilöä vastaan. Aloitteen valtuuston perustamisesta oli tehnyt maanviljelysneuvos Edward Björkenheim. Valtuuston valintaa varten nimettiin vaalilautakunta, joka käytännössä oli kunnallislautakunta.

Kuntakokous 13.12. 1909 päätti, että vaalilautakunta suorittaa valtuuston valinnan suljettuna lippuäänestyksenä. Kunnanvaltuustoon valittiin 30 jäsentä (miestä), joidenka toimikausi oli 3 vuotta. Valtuustoa täydennettiin erovuoroisuusperiaatteella. Kuntakokouksessa 26.9 1911 arvottiin ensimmäiset erovuoroiset 10 valtuutettua, jotka tulivat valituiksi uudelleen.

Ensimmäinen istunto pidettiin 28. 2. 1910. Näin toimintansa aloittanut valtuusto piti kokouksiaan vanhassa "pitäjehentuvassa". Sen ohessa pidettiin edelleen myös kuntakokouksia, joidenka ratkaistavaksi valtuusto alisti kaikki tärkeimmät kysymykset ja joka myös piti huolta valtuuston täysilukuisena pysymisestä. Valtuuston pöytäkirjat tarkastettiin kirkon sakaristossa ja luettiin julki saarnastuolista ju-

malanpalvelusten päätyttyä. Tämä tapa oli käytössä koko tämän "vanhan valtuuston" ajan.

Vuoden 1917 Maalaiskuntain kunnallislain mukaan valtuustot tulivat koko maassa yleisiksi ja pakollisiksi. Tällöin lakkasi yleinen kuntakokous ja kaikkia koskevat asiat tulivat kunnanvaltuustoille. Manttaaliin pantua maata koskevat asiat jäivät kuntakokoukselle.

Vuonna 1937 aloittanut valtuusto toimi ns. "pitkänä parlamenttina" vuoteen 1945 saakka. Valtuutettujen toimikausi muuttui 4-vuotiseksi vuodesta 1957 alkaen. Sen jälkeen kunnallishallinto on voinut toimia normaalisti meille tutulla tavalla.

Suur-Palon sukua hallinnossa vuodesta 1910 alkaen.

	valtuusto	kunnanhallitus
Matti Perttilä s. 1896	v-v. 1910-32	
Sameli Tuuri-Koski s.1882	1919-22, 1936-45	
Valter Tuura	1946-76	1948-64
Aarno Palo s. 1911	1957-68	
Pirkko Pakkala	1965-72	
Jouko Ala-Reini	v-v. 1965-92	
Matti Rinta-Kohtamäki	1969-2004	
Juhani Kiltilä		1972-94
Irma Romu	1973-76	1985-92
Tapani Kangas	1977-80	
Risto Mielty	1973-96	1981-82
Jussi Perttilä	1977-84	
Väinö Pollari	1977-88, 1993-edelleen	
Martti Arkkola		1979-86
Esa Luoma	1981-96	
Seppo Erkkilä	1981-92	
Jaakko Pukkinen	1993-edelleen	1989-edelleen
Hanna Palo (Hannuksela)	1996-1998	
Jyrki Ala-Reini	1997-2004	2001-02
Katri Koski (Lintula)	1997-2000	
Heli Raunio	valtuuston varajäsen	2005-edelleen

Henkilöluettelo saattaa myöhemmin tarkentua.

Tähän satavuotiseen historiaan sopii murheellisia sotavuosia sekä puutteen aikoja, mutta myös rauhallista rakentamisen aikaa. Merkittäviä kohokohtia olisi lukuisa määrä, mutta niiden esilleotto laajentaisi kirjoitusta ohi otsakkeen. Niihin voi palata eri yhteydessä.

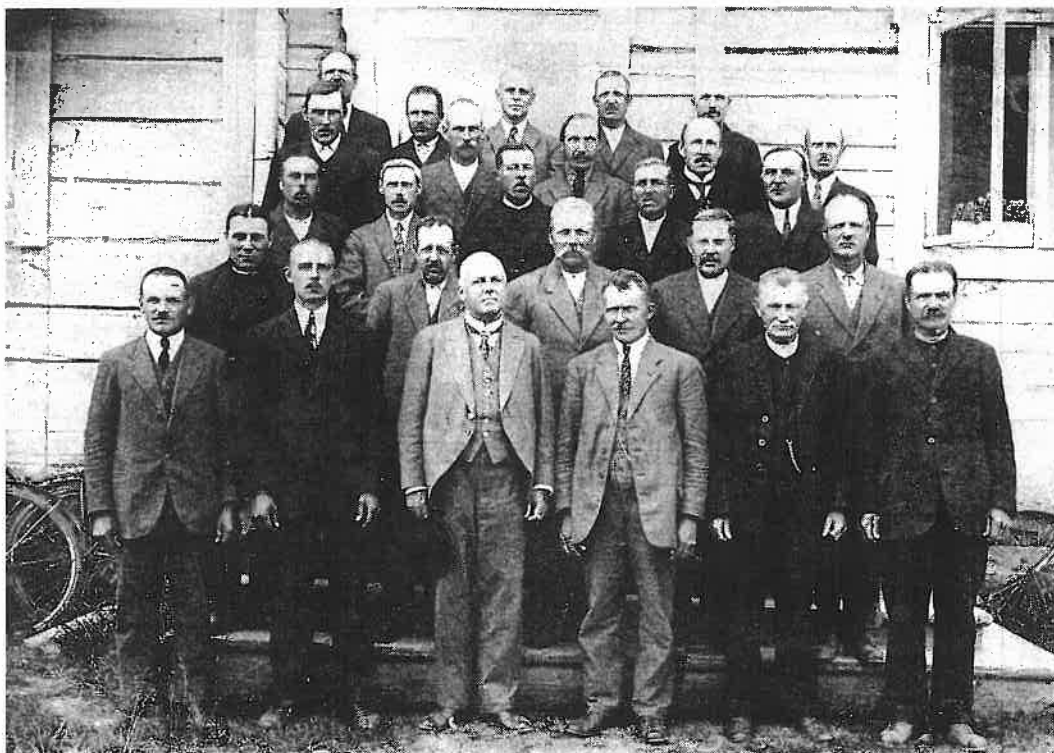
Lähteet: Kuntakokousten ja valtuustojen pöytäkirjat

Väinö Pollari

KUNNANVALTUUSTO 1985-1988

Valtuusto 1988: Eturivi vasemmalta: Väinö Pollari, Pirjo Hiipakka, Eila Tuominen, Jouko Ala-Reini, Risto Knaapi, Matti Rinta-Kohtamäki, Veikko Ulvinen, Anni Talonen, Anni Luhtala, Lea Mullola ja Väinö Kujala Takarivi vasemmalta: Reima Konttas, Erik Silvola, Ari Antila, Seppo Erkkilä, Juhani Leskelä, Martti Huhtamäki, Risto Mielty, Esa Luoma, Erkki Kuusikko, Simo Perkiö, Raimo Kaksonen, Raimo Korvola, Juhani Rinta, Juhani Luoma, Valte Heinilä, Erkki Huttunen, Toivo Hasunen ja Hannu Lehtiö.

Vuoden 1922 kunnanvaltuutetut: eturivissä vasemmalta: K.J. Vaismaa, Iivari Koivisto, Edward Björkenheim (puheenjohtaja), J. Lahti-Knuuttila, Jaakko Kilttilä, Matti Perttilä. Toinen rivi: Juho Kannasto, Iisakki Uitto, Sameli Tuurinkoski, Matti Mattila-Vaismaa, Jaakko Minnilä. Kolmas rivi: Herman Minni, Kustaa Levy, Herman Niemi, Juha Erkkilä, Niilo Tuura. Neljäs rivi: Jaakko Mattila, Kalle Saari, Jaakko Jussila, Yrjö Simojoki, Iisakki Aro. Viides rivi: Jaakko Rantala, Oskari Lammi, Eino Kontsas, Matti Trompari ja Jaakko Korvola

Elvi Varpula muistelee

Tänä vuonna 90v täyttävä Elvi Varpula muistelee elämänsä tapahtumia ja aloittaa varhaisimmasta muistokuvasta, joka on Paavon-veljen syntymä, Elvi oli silloin 4-vuotias.

Elville on elävästi jäänyt mieleen, kun Paavo tuotiin diakonissalaitokselta Helsingistä, hän oli heti huudahtanut, "minä hoidan tätä", hellästi isosiskon rakkaudella.

Elvi muistaa kuinka naapurien lasken kanssa oli tiivis yhteys, Varpulassa oli iso piha, jonne naapurin lapset kokoontuivat, siellä oli hyvä leikkiä kaikenlaista, esimerkiksi "kalikka lymmyystä" ja muita sen ajan leikkejä. Haltioiminen pienestä pitäen rajoitti Elvin osallistumista muiden lasten leikkeihin, mutta kun pienikin mahdollisuus tuli, niin hän karkasi mukaan. Kouluajoilta Elvi muistaa ikävänä muistona sen, kun hänen piti olla vuoden pois koulusta hoitamassa nuorempia sisaruksia äidin apuna, kun muut oppilaat siirtyivät seuraavalle luokalle, hänen koulunsa jatkui sitten vuoden tauon jälkeen .

Sisaruksia on ollut 10, Toivo syntyi 1915, Taimi s.1916, Tauno s.1918, kuoli v.1937 lavantautiin 19-vuotiaana, Kaino s.1922 ja Salme s.1924 kuolivat vauvaiässä . Alussa mainittu Paavo syntyi 1925 ja seuraavaksi Eila s.1926, jolla oli kilpirauhasen vaja-toiminta syntymästä lähtien, vielä silloin siihen ei ollut lääkitystä, Elvi oli Eilan suosikki koko hänen elämänsä ajan, Eila eli 45-vuotiaaksi. Lääkärit sanoivat, että hyvä hoito kotona vaikutti siihen, että Eila eli näinkin pitkään. Seuraavaksi syntyi Airi 1928, hän on Suur-Palon sukuseuran perustajajäseniä ja Annikki, kuopus syntyi 1931.

Elvi muisteli aikaa ennen talvisotaa, 30-luvulla aavisteltiin jotain tapahtuvan idän suunnalta, puhuttiin kummituslennosta, jotka olivat tiedustelulentoja. Kunnanlääkäri (1921-1944) Väinö Airo Isossakyrössä piti harjoituksia suojeluskuntalaisille, harjoi-teltiin valmiuksia mahdollista uhkaa varten.

Sota oli kovaa aikaa, Elvin sulhanen kaatui jatkosodassa 1941, kirje sieltä jostakin oli viimeinen viesti häneltä.

Pyhäkoulua Elvi on pitänyt yhteensä 54 vuotta, josta 8 vuotta sekä Ventälässä että Palonkylässä joka pyhä, silloin piti kiirettä kun esimerkiksi Homeskorvessa oli ensin aamusta pyhäkoulu ja sitten puoli 12 Palonkylän larvoilla, pyhäkoulu kiersi talosta taloon . Talvisin Elvi piti jonkin aikaa yhdessä Lehtosen Annikin kanssa pyhäkoulua kerhotuvalla, Vanhankirkon vieressä. Äidin sairastuttua Elvi piti siitä lähtien pyhäkoulua vain kotona. Jotkut tytöt halusivat laulaa enemmän, niinpä Elvi perusti Pillipiiparit, apteekkari Kanko vei tyttöjä eri tilaisuuksiin laulamaan, ryhmä toimi joitain vuosia. Kirkkokuorossa Elvi on ollut laulamassa 21 vuotta.

Aamulenkit ovat kuuluneet aina Elvin ohjelmaan, vieläkin hän lähtee joka aamu klo 5 pienelle lenkille keppien kanssa, hän asuu kerrostalon kolmannessa kerroksessa, jossa ei ole hissiä siinä on haastetta nuoremmallekin, säännöllinen liikunta on hänelle tärkeää.

Keisarin armeijassa

Edellä mainittu Juha Perälä suoritti asepalveluksen Venäjän armeijalle Lappeenrannassa. Juha Perälä syntyi Ylistaron Kainastolla Tenkussa 6.6.1877 Antti ja Maria Tenkun kahdeksantena lapsena. Perheeseen syntyi kaikkiaan 14 lasta. Juha avioitui Margareetta Eveliina Perälän kanssa ja perheen nimeksi tuli Perälä. Juha kuoli 4.3. 1965 87 vuoden ja 8 kuukauden ikäisenä.

Seuraavassa on Juha Perälästä tehty murteellinen lehtihaastattelu, joka on julkaistu Vaasa-lehdessä Perälän viimeisinä elinvuosina, v.1963 (8)

Juha Perälä - Keisarin ratsumiäs (8)

*Rakuuna on siviilissä parempi kuin herra,
Kun se on kelvannu keisarille kerran,
Sumffati riti ralloa, niin se taisi olla
Sumffati riti rati fralialilei.*

Soli silloin kesällä 63 vuotta sitten. On siitä aikaa. Suomen keisarillinen rakuunarykmentti on Lappeenrannasta lährös hariotusleirillen Krasnoje Selohon. Kirkas aamuaurinko välähtelöö hevoosten siliäksi suituus kupehis ja heljävis taminehis. Komentosanat raikuvat suurella kasarmialueella. Kaikki kuus eskatroomaa on rintamas valamihina pitkälle marssille Venäjän maalle ja heti paikalla vaikka tulehen keisarin puolesta. Mutta nyt on rauha ja ollahan lährös vaan kesäleirille ja suurille manoveeriillen.

Torvisoittopluutuuna ethenpäin mars! Kajahtaa komento. Ja samas alkavat rummut jymistä, kun ihmissyrän ja torvet raikuu vanhaa tuttua marssia:

*Ei me olla varustettu rautahaarniskoin,
Vaan kivääri on turvamme ja luanto leijonan...*

Ryhrikästä, komiaa, karskia joukkua. Hevoosten kaviot jymisyttävät tannerta kun kosken pauhina. Oikeen siviilin syrän hytkähtää, kun sitä tiän lairasta katteloo. Ja siälä viirenes eskatroomas rattastaa Juha Perälä Ylistaron Kainaastolta, vähä päälle 20 vuatiahana, komiana, selkä suarana kun kynttylä, pää pystys ja silimis teräksinen välährös.

Niin, oli se mahtavaa aikaa silloin. Ja nyt koriana kesäehtoon, kun aurinko on painumas hilioollensa Korpuusen mettän taa, mä istun pöyrän ääres Perälän tuvas Ylistaron Kainaastolla. Ja mua vastapäätä istuu Juha Perälä, entinen keisarin ratsumiäs, ryhrikkähänä ku nuari rakuuna ikään. Monen monituuset lumet on jo satanu ja muuttanu miähen tukan valakooseksi, käyrä rakuunan huuliparta on säilyny entisellänsä, mutta haalistunu on sekin. Ja vaikka ikää jo onkin 86 vuotta, niin entistä aikaa muistelles, nauru kajahtaa mahtavasti, silimis on nuaruuren terävyys ja luanto leijonan.

- Joo, täälä Kainaastolla m'oon syntyny, sanoo Juha Perälä ja täs mä ny elelen taloos, jonka minoon aikoonani hankkinu ja maksanu. Syksyllä 1899 mä menin enooni kans hevoosella Ilmajoellen arvannostolle ja sain kuin sainkin nelosen numeron. Ja toinen ylistarolaanen veti kans neliän numeron ja soli joku koppamestarin poika Kyläänpäästä.

Juha Perälä, Keisarin ratsumies, tuvassaan keinutuolissa. (Nuorisoseuran arkisto.)

Oliko teillä jo akka? Mä kysäsen välis

- No, ei vielä, mutta kun se Eveliina oli jo kattottu ja rakkahaksi tullut, niin heinäkuun 22 päivänä 1899 meidän vihiittihiin ja sitten kolmenkuukaudenpäästä piti lähtiä Lappeenrantahan. Ja kolme vuotta sillä reisulla meni. Reirusti palvelin loppuhun.

Eikö se vähän kenkuttanu? Mä tiarustan taas.

Juha Perälä pyyhkääsöö partaansa, kruuvaa sitä vähän ja vastaa heti lujalla äänellä, jotta :

- M'inen oo koskaan ruraannu. Miähen pitää olla miäs viimeestä piirtua myäri.

Oikeen. Rautaanen ääni kajahtaa. Siinä on suomalaan sotilas vielä ikävanhuksenakin ku läpi silimän veretty. Sotavanhus, siinä on oikia sana.

Oliko siälä venälääsiä teirän joukos?

Eihännyt toki, Juha vastaa. Soli puhras Suomenmaan ratsuväki. Ja komentajakin oli oman maan miäs, eversti Schauman, hyvä päällikkö.

Taisipa palvelus olla raskasta?

- Joo, miks'ei, mutta mitä se nuares miähes kuteeraa. Aamulla kuuren aijoos oli heräätys kovan tärinän ja töpinän kans. Mutten minä oo koskaan joutanu sairastaa. Ja siälä sotaväes sitä sai sellaanen kunnon,

jotta se kestää viäläkin. Töihin pystyn tänäkin päivänä täyttä häkkää.

Kuinka sen keisarin kans oli, oliko se vihattu miäs?

Juha kattoo mua pitkään ja silimis välähtää.

- Äläkää ny nuan hulluja puhuko. Nikolai-keisarista me suomalaaset tykkäsimmä kovasti ja se kans meistä. Krasnoje Selon suurilla manööveriillä ja taisteluharjoituksis se aina monikertoohin kiitti meitä ja antoo kättäkin. Ja kun se meni pois rintaman erestä, niin eskatroonan vahtimestari pruukas huutaa sotaäänellä jotta

- Ruplat tuli taas, pojat!

- Eikä Nikolai meitä peliänny ja orijaallu niin kuin oman maansa miähiä. Siitäkin sen näki, kun se joskus iltaasin yksin kulieskeli meidän pivakis elikkä leiris ja aina hymyyli ja nyäkytteli meillen ystävällisesti.

Tätä kaikkia muistelles oikeen vesi meinaa kiärtyä sotavanhuksen silimähän ja ääni järähtää.

- Reisuustikin oli sotaharjoituksis sellaanen riitinki, jotta keisari on suures vaaras ja se pitää pelastaa. Nikolai istuu Narvan joen toisella rannalla lavittalla, joen ylitte johti siltapahaanen ja sen päästä työrläntä tykit moiskotti koko aijan. Ja meidän puoloosella rannalla venälääsiä kiahuu aivan mustana eikä ne päässy ylitte. Silloin me täyttä laukkaa lasketimma vähä ylempää Narvan joen yli, n'otta vesi roiskuu. Ja siinä paikas meidän hevooset olivat sakias ringis keisarin ympärillä. Ja kyllä keisaria nauratti ja se kiitteli meitä. Ja ruplat taas tuli.

- Eikä se Nikolai ollu mikään glypiä miäs, ei, lakianluantoonen se oli. Ja ihaaltu ja rakastettu. Sen pualesta olis tapeltu viimeeseen miäheen. Mehän teimmä keisarille valan. Emmekä me suomalaaset oo mitään kepillä sekootettavia, jokkei valastansa mitään piittaa. Siinähan se meidän suomalaasten voima on aina ollu, jotta me oomma suaria ja seisomma sanamma takana. Ja keisari tiäsi sen eikä se meitä peliänny.

Kuulkaapas tätä kokenehen vanhan soturin puhetta. Kuulkaa jokahinen ja ottakaa opiksenna.

- Niin joka kesä me olimma siälä Krasnoje Selos leirilä. Siäl'oli niin valtavan suuria nummia ja kankahia, jottei rantoja näkyny. S'oli ku lainehtiva meri ja päiväkauret sai ajella, jos tuumas lairasta laitahan kattella. Ja siäl'oli aina kans palio venälääsiä joukko-osastoja. Komeeta aikoja ne oli.

- Sitteku pääsin sotaväjestä, niin seuraavana keväänä mä meni Amerikkahan, paiskiini lujasti töitä Misikaanis yhres sahamyllys neliä vuotta, tulin kotia ja maksoon talooni velaat pois. Raivasin nevestaki lisää peltua. Ja kun vanhenin ja lapset varttuuvat aikuusiksi, niin annoon pojalle ja tyttärellen hyvät velaattomat taloot molemmille, jotta senku vaan asua ja olla.

Isostakyröstä Santahaminaan

Tämän vuoden tammikuussa everstiluutnantti Mika Kalliomaa otti vastaan edeltäjältään Kaartin Pataljoonan perinteikkään lipun. Haastattelin komentajaa Aviisin lukijoita varten.

Tunnetko edelleen olevasi eteläpohjalainen, kun ammattisi on vienyt Sinua paljon muihinkin ilmansuuntiin.

Ehdottomasti tunnen itseni eteläpohjalaiseksi, vaikka olen jo yli kaksikymmentä vuotta ollut työn perässä muualla. Vaimoni Katri on myös isokyröläisiä. Molempien vanhemmat asuvat edelleen siellä. Kaksi lapsistamme on syntynyt Haminassa ja kuopuksemme Helsingissä, mutta tästä huolimatta ovat hekin pohjalaisia. Juuremme ovat tiukasti Kyrönmaalla. Isossakyrössä on rentouttavaa lomailla, joskin elämä pitää meidät aika paljon täällä etelässä.

Eteläisellä Pohjanmaalla maanpuolustustahto on aina ollut korkeissa lukemissa. Miten koet itsen, että Pohjanmaa on tyhjentynyt käytännössä kokonaan joukko-osastoista?

Itse olen nähnyt sisältäpäin puolustusvoimien rakennemuutoksen. Olen varma, että emme ole nähneet vielä kaikkea. Minua erityisesti harmittaa oman ”kotijoukko-osastoni” Pohjan Prikaatin lakkauttaminen. Joukolla oli hyvä identiteetti ja henki. Kyllä pohjalaiset olisivat ansainneet oman joukon. Upseerina kuitenkin olen oppinut ajattelemaan ja toimimaan siten, että päätöksenteon jälkeen keskitymme toimeenpanoon.

Missä vaiheessa syntyi ajatus ammattisotilaan urasta? Oliko uravalinnassa ”kilpailijoita”?

Upseerin ammattia en ollut ajatellut ennen varusmiespalvelusta. Jäin väliaikaiseksi vänrikiksi Reserviupseerikouluun suoraan varusmiespalveluksesta ja sieltä jatkoin Kadettikouluun. Ajatus syntyi palveluksen aikana, ensin vain yhtenä vaihtoehtona. Tietotekniikka-alalle minulla oli valmis opiskelupaikka, josta luovuin Haminan linja-autoaseman puhelinkioskissa. En ole katunut päätöstäni hetkeäkään kopista poistuttuani.

RUK on jättänyt minuun innon kouluttaja- ja johtajakoulutukseen. Olen koko urani ajan saanut olla koulutuksen parissa eri rooleissa. Opettajan, tutkijan ja keskushallintovirkamiehen tehtävien kautta olen päätenyt komentajaksi.

Miten urasi kehittyi parinkymmenen vuoden aikana? Oliko pettymyksiä vai pelkästään miellyttäviä yllätyksiä?

Uraani voi varmaan kutsua ”sotakoulu-uraksi.” Olen tähän saakka ollut onnekas päästessäni itse vaikuttamaan tuleviin työhini. Sotilasurani alkoi Pohjan Prikaatissa. Valmistuttuani Kadettikoulusta sain paikan

RUK:ssa. Sieltä minua pyydettiin Kadettikouluun opettajaksi. Tämä reissu muodostui lähes yhdeksän vuoden mittaiseksi pitäen sisällään kolme eri tehtävää Maanpuolustuskorkeakoulussa.

Pidän aikaani kadettien opettajana toiseksi parhaana kokemuksena työurallani. Opettajan työstä kävin upseerin uraan kuuluvat sotakoulut, jonka jälkeen minulle tarjoutui mahdollisuus olla mukana rakentamassa puolustusvoimien nykymuotoista täydennyskoulutusta.

Tässä vaiheessa kiinnostuin ymmärrykseni ja osaamiseni syventämisestä myös tutkimuksella. Hyökäsinkin väitöskirjan kimppuun. Väittelin tohtoriksi syksyllä 2003.

Väiteltyäni ajattelin, että voisin laajentaa osaamistani hakeutumalla operatiiviselle puolelle. Tuoreen väitöskirjani vuoksi pääesikunta halusi kuitenkin minut koulutusosastolleen. Tämä kaikkiaan viiden vuoden ajanjakso antoi uuden näkökulman työhöni.

Pääesikunnassa hakeuduin ulkomaan palvelukseen. Olin puoli vuotta Kosovossa kansainvälisessä esikunnassa. Ennen Kosovoon lähtöä minua kysyttiin Valtakunnallisten Maanpuolustuskurssien apulaisjohtajaksi. Tuleva esimieheni suostui Kosovon keikkaani, vaikka seuraava kotimaan työ jo alkoi.

Nyt olen saanut olla pian vuoden kunniakkaan Kaartin Pataljoonan komentajana. Tämä on ehdottomasti paras työtehtäväni tähän saakka. 650 hengen organisaatio tuottaa joka päivälle uusia haasteita ja iloja.

Miltä tuntui ottaa vastaan Kaartin Pataljoonan lippu edeltäjältänne tammikuun lopulla 2009? Tästä pataljoonasta on sanottu, että se on valtakunnallinen joukko, joka on sijoitettu Helsinkiin. Koetko itse näin?

Hetki oli ikimuistoinen. Otin vastaa 200-vuotisia perinteitä kantavan lipun paraatikentällä. Kaarti on ollut ja on valtiojohdon kunnia- ja turvajoukko. Näkyvänä osana tänään sen tarkoittaa kunnia-komppanian velvoitteita kaikissa valtiojohdon vierailuissa. Poikkeusaikojen vastuamme tähdentää turvajoukon roolia.

Ammattiinne kuuluu, että erilainen koulutus on ikäänkuin jatkuva prosessi ja uudet tehtävät seuraavat tasaisin välein toisiaan. Onko urallasi ollut lainkaan hiljaisia hetkiä?

Hiljaisia hetkiä ei ole ollut. Toki jokainen työ vaatii sataprosenttisen keskittymisen ja ajassa elämisen. Tällöin ei haikailta ja murehdita seuraavista tehtävistä.

Upseerin ammatti on upea sen vuoksi, että tehtäväkierto vaatii jokaisella kerralla "kotiläksyjen" tekemisen. Uudessa työssä ei ole väliaikaa, vaan tehtävä alkaa heti ja vaatii perehtymisen ja usein myös uuden oppimista.

Viime kuukausina on paljon puhuttu varusmiesten heikosta kunnosta. Miltä se vaikuttaa komentajan silmin?

Kyllä nuorten fyysisen ja psyykkisen kunnon heikkeneminen on tilastollinen tosiasia. Syyllisten etsiminen ei vie asiaa eteenpäin. Jokaisen on omalta osaltaan tartuttava haasteeseen. Kärsijöinä ovat nuoret itse ja isänmaamme. Kyseessä on aito yhteiskunnallinen pommi. Työelämässä tulemme törmäämään tähän tosiasiaan. Teemme paljon työtä puolustusvoimissa nuorten jaksamisen ja kunnon eteen. Toivomme, että saisimme kylvettyä liikumisen siemenen nuoren elämään.

Tässä keskustelussa haluan aina nostaa esiin sen pääosan nuorista, joka selviää asepalveluksestaan esimerkillisesti. He ovat riittävän hyväkuntoisia, hyvin motivoituneita ja erittäin nopeasti oppivia.

Miten näet Suomen puolustusvoimien roolin kansainvälisiä tehtäviä ajatellen?

Uusi laki puolustusvoimista selkeyttää tehtäviämme. Puolustusvoimilla on kolme tehtävää: kotimaan puolustus, muiden viranomaisten tukeminen ja osallistuminen kansainväliseen kriisinhallintaan. Tärkeysjärjestys on edellä mainittu. Sen mukaisesti myös resursoidaan toimintamme.

Kymmenien vuosien rauhanturvaamishistoriamme tulee saamaan jatkoa myös tulevaisuudessa. Uskon, että kansainvälinen aktiivisuutemme ei voi merkittävästi enää kasvaa, koska resursseja emme saa enempää irti kahdesta muusta tehtävästä.

Puolustusvoimien kansainvälinen rooli on mielestäni täysin selkeästi ulko- ja turvallisuuspoliittinen asia. Puolustusvoimat toteuttaa valtio johdon päätöksien mukaisesti annetut tehtävät.

Upseerin ammattiin kansainvälinen ulottuvuus tuo upean mahdollisuuden kehittää itseään.

Kari J Talvitie

**Teen sukututkimusta, johon myös teidän perheenne kuuluu
Olen kiitollinen, jos saan alla olevan kaavakkeen täytettynä ja mahdollisesti korjattuna takaisin**

SUVUN JÄLKELAISEN sukunimet	ISÄN sukunimet	ÄIDIN sukunimet
Etunimet	Etunimet	Etunimet
Syntymäaika ja -paikka	Syntymäaika ja -paikka	Syntymäaika ja -paikka
Kuolinaika ja -paikka	Kuolinaika ja -paikka	Kuolinaika ja -paikka
Ammatit	Vihkiaika ja -paikka	Avoliitto ero pvm
Harrastukset	Ammatit	Ammatit
Henkilöteksti	Henkilöteksti	Henkilöteksti
PUOLISON sukunimet	PUOLISON ISÄN sukunimet	PUOLISON ÄIDIN sukunimet
Etunimet	Etunimet	Etunimet
Syntymäaika ja -paikka	Syntymäaika ja -paikka	Syntymäaika ja -paikka
Kuolinaika ja -paikka	Kuolinaika ja -paikka	Kuolinaika ja -paikka
Vihkiaika ja -paikka Avoliitto ero pvm	Vihkiaika ja -paikka	Avoliitto ero pvm
Ammatit	Ammatit	Ammatit
Harrastukset	Harrastukset	Harrastukset
Henkilöteksti	Henkilöteksti	Henkilöteksti
LAPSET, etunimet, sukunimet	Syntymäaika ja -paikka	Kuolinaika ja -paikka
LISÄTIETOJA voit kirjoittaa tarvittaessa kaavakkeen taakse		
Valokuvat	kpl	

Suur-Palon suku
Pirjo Hirvelä
Palonkyläntie 2
61500 Isokyrö
puh. 050 359 6752
pirjo.hirvela@netikka.fi
pirjo.hirvela@suurpalo.org

Yllä antamani tiedot saa julkaista sukuselivityksessä

Osoite

Päiväys ja allekirjoitus

Puhelin

Haetaan uusia kirjoittajia Aviisiin, jos sinulla on sukuun jollain tavalla liittyviä kertomuksia, henkilöistä, taloista tai paikoista ym., niin ota yhteyttä, joko sähköpostilla juhani.arkkola@netikka.fi tai puh.0400 920 727.

Jäsenmaksut

Muistattehan maksaa jäsenmaksut. Vuosittain maksettava jäsenmaksu on 10 euroa, ainaisjäsenmaksu on 100 euroa. Ainaisjäsenyys merkitsee sitä, että jos on jo maksanut ainaisjäsenmaksun myöhemmin ei tarvitse jäsenmaksua maksaa.

Tilin numero on 472710-228397 Kyrönmaan Op
Eräpäivä 15.3.2010

Saajan tilinnumero Mottagarens	Kyrönmaan Op 472710-228397	TILISIIRTO GIRERING		
Saaja	Suur-Palon sukuseura r.y	Maksu välitetään saajalle vain Suomessa Kotimaan maksujenvälityksen yleisten ehtojen mukaisesti ja vain maksajan ilmoittaman tilinumeron perusteella.		
Maksaja		Vuosijäsen	10 €	
		Ainaisjäsen	100 €	
Allekirjoitus		Eräpäivä 15.3.2010		
Tilitä nro		Viitenro		
		Eräpäivä		Euro

SUUR-PALON SUKUSEURAN HALLITUS vv. 2008 - 2011

Osoitteet ja puhelinnumerot:

Puheenjohtaja *Matti Rinta-Kohtamäki*

Pohjankyröntie 268, 61500 Isokyrö puh. (06) 472 4038 0400 660 830 matti.rinta-kohtamaki@netikka.fi

Varapuheenjohtaja *Matti Johannes Palo*

Kolsarintie 6, 02460 Kantvik puh. (09) 298 5241 0400 604 850 matti.palo@msk.fi

Rahastonhoitaja *Veli Alanne*

Perttiläntie 248, 61500 Isokyrö puh. (06) 471 3124 040 828 4270

Sihteeri *Juhani Arkkola*

Sannintie 4, 61500 Isokyrö puh. (06) 471 3766 0400 920 727 juhani.arkkola@netikka.fi

S.tutkija/tallentaja *Pirjo Hirvelä*

Palonkyläntie 2, 61500 Isokyrö puh. 050 359 6752
pirjo.hirvela@netikka.fi
pirjo.hirvela@suurpalo.org

jäsenet:

Pekka Kauppila

Harvakyläntie 217, 66440 Tervajoki puh. (06) 478 5257 0400 381 525 pekka.kauppila@upm-kymmene.com

Matti Korpela

Pajukorventie 90, 65560 Orisberg puh. (06) 472 5067 050 5728807 matti.korpela@netikka.fi

Eliisa Latva-Hakuni

Perttiläntie 238, 61500 Isokyrö puh. 050 342 5581
eliisa.latva-hakuni@netikka.fi

Pentti Perälä

Puskalantie 3 A 4, 61400 Ylistaro puh. 045 137 8745 050 402 3765 peralpe1@suomi24.fi

Väinö Pollari

Perttiläntie 42, 61500 Isokyrö puh. (06) 471 3084
jaakko.pollari@luukku.com

Tuula Ritari

Vuorimiehenkatu 21 A 3, 00140 Helsinki puh. (09) 4126 397 050 339 7827 tuula.ritari@welho.com

Kari J. Talvitie

Isokaari 8 B 26, 00200 Helsinki puh. 050 550 0788
kari.j.talvitie@gmail.com

Arvi Viita

Kylänpääntie 1, 61400 Ylistaro puh. (06) 473 1111 040 516 2599 arvi.viita@netikka.fi

SUUR-PALO KORUSARJA

Suur-Palon sukuseuran oma korusarja
Erilaisia riipuksia, korvakoruja, rannekoru ja solmioneula
Mallisto- ja hintatiedot pyynnöstä valmistajalta
Tilauksesta myös muita puumerkkikoruja

Juha Koskela design 044-9501749 www.juhakoskela.com